

İndirilme Tarihi

02.02.2026 10:33:56

İLH108 - TEFSİR TARİHİ - İlahiyat Fakültesi - İlahiyat Genel Bilgiler

Dersin Amacı

Bu dersin amacı, Tefsir Tarihine ait kavram, konu ve kaynakları incelemektir. Tefsir tarihi dersinin temel amacı, İslam dininin kutsal kitabı olan Kur'an-ı Kerim'in yorumlanması (tefsir) sürecinin tarihsel gelişimini incelemek ve bu alanda ortaya çıkan farklı yöntem, ekolleri ve önemli şahsiyetleri tanıtmaktır. Bu ders, Kur'an'ın anlaşılması ve yorumlanmasında izlenen yolları, tarihsel bağlamı içinde ele alarak öğrencilere derin bir perspektif kazandırmayı hedefler. Ayrıca, tefsir ilminin İslam kültür ve medeniyetindeki yerini, diğer ilimlerle olan ilişkisini ve Müslüman toplumların düşünce dünyasına etkilerini anlamaya yönelik bir bilinç oluşturur. Tefsir tarihi, Kur'an'ın doğru anlaşılması ve yorumlanması için gerekli olan tarihsel birikimi aktararak, öğrencilerin dinî metinleri daha derinlemesine kavramalarına katkıda bulunur.

Dersin İçeriği

Tefsir Tarihi dersi, İslami ilimlerin önemli bir alanıdır ve Kur'an-ı Kerim'in yorumlanmasının tarihsel süreçlerini, tefsir ekollerini, önemli müfessirleri ve tefsir metodolojilerini kapsar.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

Muhsin DEMİRCİ, Tefsir Tarihi. İstanbul: ifav Yayınları.2003.

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Bireysel Çalışma

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Bu dersin etkin biçimde yürütülebilmesi için öğrencilerin temel Arapça bilgisine ve Kur'an ilimlerine dair genel bir altyapıya sahip olmaları önerilir. Ders sürecinde tefsir tarihine ait kavram, yöntem ve ekollerin anlaşılmasını desteklemek amacıyla klasik ve çağdaş kaynakların takip edilmesi beklenir. Öğrencilerin derse aktif katılım sağlamaları, disiplinler arası ilişkilere dikkat etmeleri ve kaynak temelli akademik okuma alışkanlığı kazanmaları teşvik edilir.

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

DOÇ. DR. YAHYA YAŞAR

Dersin Verilişi

ÖRGÜN

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Doç. Dr. Yahya Yaşar

Program Çıktısı

- Kur'an Tarihi, Tefsir Usulü ve Tefsir Tarihinin kavram, konu ve kaynaklarını ifade edebilir.
- Vahyin mahiyeti, biçimleri ve ilişkili olduğu tarafları açıklayabilir.
- Kur'an'ın manası, tanımı, nüzûlü, isimleri, bölümlerini kavrayabilir.
- Kur'an'ın metinleşme sürecini, okunuşunu ve yedi harf meselesini değerlendirebilir.
- Tefsire dair temel kaynakları tanıyabilir.
- Tefsir tarihi kaynaklarının içerik ve teknik özelliklerini açıklayabilir.
- Kur'an'ın indiriliş sürecini ve tefsir ilminin doğuşunu analiz eder.
- Modern dönem tefsir çalışmalarını ve etkilerini değerlendirir.
- Tefsirde güncel tartışmaları ve yeni yönelimleri eleştirel bir bakışla değerlendirir.

Hazırlık		Laboratuvar	Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
Sıra	Bilgileri				
1			Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Bireysel Çalışma	Kur'an'ın inzali ve kitaplaşma Süreci	
2			Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Bireysel Çalışma	Tefsir, te'vil , tercüme ve meal Kavramları	
3			Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Bireysel Çalışma	Tefsirin Gerekliliği	
4			Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Bireysel Çalışma	Tefsirin Doğuşu Hz. Peygamber dönemi	
5			Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Bireysel Çalışma	Sahabe Dönemi Tefsir	
6			Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Bireysel Çalışma	Tabiin Dönemi Tefsir Hareketleri	
7			Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Bireysel Çalışma	Tefsirin Tedvini	
8			klasik sınav	Ara Sınav	
9			Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Bireysel Çalışma	Rivayet tefsiri ve Özellikleri Taberi El-Begavi İbn Atıyye İbn Kesir Suyuti	
10			Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Bireysel Çalışma	Dirayet tefsiri ve özellikleri Razi el- Beydavi Nesefi Ebussuud Elmalılı Hamdi Yazır	
11			Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Bireysel Çalışma	Mezhebi tefsir Ekolü Mutezile, Şia, Harici İşari Tefsir Ekolü	
12			Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Bireysel Çalışma	Fıkhi tefsir Ekolü, İlmi Tefsir Ekolü	
13			Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Bireysel Çalışma	içtimai Tefsir Ekolü- Olumlu ve Olumsuz Yönleri	
14			Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma, Bireysel Çalışma	Modernist Tefsir Ekolü	
15			klasik sınav	final sınavı	

İş Yükleri

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Uygulama / Pratik Sonrası Bireysel Çalışma	9	1,00
Ara Sınav Hazırlık	8	2,00
Final Sınavı Hazırlık	5	1,00
Final	1	1,00
Vize	1	1,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	14	2,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Ara Sınav	40,00
Final	60,00

İlahiyat / İLAHİYAT X Öğrenme Çıktısı İlişkisi

P.Ç.	P.Ç.	P.Ç.	P.Ç.	P.Ç.	P.Ç.	P.Ç.	P.Ç.	P.Ç.	P.Ç.	P.Ç.	P.Ç.	P.Ç.	P.Ç.	P.Ç.	P.Ç.	P.Ç.	P.Ç.	P.Ç.	P.Ç.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16	P.Ç. 17	P.Ç. 18	P.Ç. 19	P.Ç. 20
Ö.Ç. 1	4		2	1	1	1	1	5	1	1	3	1	1	1	1					
Ö.Ç. 2	5	1	2	2	3	2	1	2	3	1	3	2	1	1	1					
Ö.Ç. 3	1	3	3	4	2	1	2	3	1	2	4	2	3	1	1					
Ö.Ç. 4	1	3	3	5	2	2	3	3	1	2	4	2	1	1	1					
Ö.Ç. 5	4	2	4	4	3	3	3	4	3	3	4	3	2	2						
Ö.Ç. 6	2	3	4	2	4	2	3	1	4	3	4	1	2	3	2					
Ö.Ç. 7	1	2	1	4	4	1	3	2	4	3	3	3	2	2	3					
Ö.Ç. 8	4	3	3	4	5	5	4	3	5	4	2	4	3	5	3					
Ö.Ç. 9	5	4	2	1	1	4	5	4	1	4	4	5	1	2	3					

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Hz. Peygamber'in söz, fiil ve takrirleri, fiziksel ve ahlaki özellikleri, hadis in ve hadis ilminin tarihi seyri, usulü, problemleri, yorumlanması ve kültürel değeri hakkında bilgi sahibidir.
- P.Ç. 2 :** İslam dünyasında dini ve siyasi gayelerle vücut bulmuş klasik ve çağdaş akımlar hakkında temel bilgi sahibidir.
- P.Ç. 3 :** Tasavvufun tarihi, kavramları, kurumları, şahsiyetleri ve felsefesi hakkında bilgi sahibidir.
- P.Ç. 4 :** Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun okur ve ilmi ölçüler çerçevesinde yorumlar
- P.Ç. 5 :** İslam inanç esaslarını ve Kelam problemlerini akıl ve nakil çerçevesinde bilimsel metotlarla değerlendirir
- P.Ç. 6 :** Alanyla ilgili klasik ve modern metinleri anlayabilecek ve kendisini sözlü ve yazılı olarak ifade edebilecek düzeyde Arapçayı ve bir batı dilini en az Avrupa dil portföyü B1 genel düzeyinde kullanarak ilahiyat alanındaki bilgileri izler ve meslektaşları ile iletişim kurar.
- P.Ç. 7 :** Din ve dini konuları felsefi, sosyolojik ve psikolojik açıdan değerlendirebilir.
- P.Ç. 8 :** Klasik kaynaklarda ve modern araştırmalarda İslam fıkhnın temel konularını, mukayeseli hukuk yöntemleri çerçevesinde İslam hukuku ile diğer hukuk sistemleri arasında karşılaştırarak değerlendirebilir.
- P.Ç. 9 :** Bireysel, toplumsal ve küresel nitelikteki olay ve sorunlara, dini ve sosyal bilimlerin verileri doğrultusunda, tanımlama, kurgulama, değerlendirme ve çözüm önerileri getirebilme becerisi.
- P.Ç. 10 :** Her çeşit bireysel, toplumsal hatta küresel nitelikli, felsefi, sosyal, psikolojik ve dini içerikli sorunları, temel kaynaklardan yararlanarak, bilimsel düzeyde araştırıp, analiz ve sentez yaparak, rapor haline getirebilme.
- P.Ç. 11 :** Dini metinleri orijinal kaynaklarından okuyup, anlayabilecek düzeyde dil becerisi elde edebilme.
- P.Ç. 12 :** Din bilimlerine ilişkin tarihi bilgi birikimiyle birlikte, alanyla ilgili güncel bilgi ve gelişmeleri izleyebilme ve sorunların çözümünde kullanabilme becerisi.
- P.Ç. 13 :** Tarihi süreç içinde oluşmuş İslam Kültür ve Medeniyetini özgün nitelikleriyle kavratarak, tarihi ve kültürel mirasımıza ilişkin bir aidiyet duygusu ve bilinci geliştirebilme.
- P.Ç. 14 :** Örgün ve yaygın din eğitiminin hedef kitlesi olan çocuk, genç, yetişkin ve yaşlıları biyolojik, psikolojik, sosyal ve dini gelişim özelliklerine göre tanıyıp, uygun yöntem ve tekniklerle dini öğretileri sunabilme becerisi.
- P.Ç. 15 :** Eleştirel düşünebilme
- P.Ç. 16 :** Rasyonel düşünebilme
- P.Ç. 17 :** İslam dininin evrensel değerleri ışığında toplumun dini-ahlaki ihtiyaçlarına çözümler üretir.
- P.Ç. 18 :** İslami ilimlerin gelişim süreçleri hakkında analiz yapar.
- P.Ç. 19 :** İslam bilimlerine ilişkin temel kavramları doğru kullanır.

- P.Ç. 20 :** Din, mezhep ve çağdaş dini akımlar hakkında karşılaştırmalar yapar.
- Ö.Ç. 1 :** Kur'an Tarihi, Tefsir Usulü ve Tefsir Tarihinin kavram, konu ve kaynaklarını ifade edebilir.
- Ö.Ç. 2 :** Vahyin mahiyeti, biçimleri ve ilişkili olduğu tarafları açıklayabilir.
- Ö.Ç. 3 :** Kur'an'ın manası, tanımı, nüzûlü, isimleri, bölümlerini kavrayabilir.
- Ö.Ç. 4 :** Kur'an'ın metinleşme sürecini, okunuşunu ve yedi harf meselesini değerlendirebilir.
- Ö.Ç. 5 :** Tefsire dair temel kaynakları tanıyabilir.
- Ö.Ç. 6 :** Tefsir tarihi kaynaklarının içerik ve teknik özelliklerini açıklayabilir.
- Ö.Ç. 7 :** Kur'an'ın indiriliş sürecini ve tefsir ilminin doğuşunu analiz eder.
- Ö.Ç. 8 :** Modern dönem tefsir çalışmalarını ve etkilerini değerlendirir.
- Ö.Ç. 9 :** Tefsirde güncel tartışmaları ve yeni yönelimleri eleştirel bir bakışla değerlendirir.